

ALTARS ANTICS DE L'ESGLÉSIA DE TAVERTET

L'església parroquial de Sant Cristòfol de Tavertet tenia uns quants altars que li donaven una esplendidesa remarcable. Diem "tenia" perquè, dissortadament, avui no existeixen ja que foren destruïts durant la guerra del 1936. Amb el propòsit d'explicar en aquestes línies com eren aquells altars, hem tingut unes converses amb la senyora Magdalena del Jofré per tal de fer un recull de tot el que hem pogut recordar i fer-ho constar aquí per a la memòria històrica del nostre poble.

*Bancs actuals de l'església amb el nom del seu propietari.
Foto: Xavier Coll*

ALTAR DEL SANT CRIST

Aquest altar tenia un santcris bastant alt i antic amb els pals pintats de negre. Al seu costat s'hi trobava la Mare de Déu dels Dolors, que duia una capa negra i un cor de metall amb sagetes grogues clavades. De l'altar i del retaule no n'hem pogut recordar gran cosa, però podria ser que hagués tingut algun cortinatge negre. Estava posat en una petita nau o creuer que, com una capella fonda, s'estirava cap a la banda de migdia. Tenia adossada, per la banda de llevant, la paret de la sagristia que, amb una porta, comunicava amb el presbiteri. Fa uns trenta o quaranta anys que la sagristia es va enderrocar, ja que tapava una part de l'absis, i avui ocupa el lloc on hi havia aquest altar que hem descrit.

ALTAR DE LA MARE DE DÉU DEL COR

Es trobava en entrar a l'església, després de la pica d'aigua beneïda. No podem recordar si era barroc o gòtic, potser més aviat era gòtic. Tenia una fornícula a la paret i l'ara, que sortia uns centímetres per cada costat de la fornícula, era balmada per sota i amb algun ornament. La imatge de la Mare de Déu, gòtica d'alabastre i policromada, del segle xv, és la mateixa que es guarda avui dintre de la vitrina, assegurada damunt una peanya. Als peus de la Mare de Déu hi havia la imatge de santa Filomena que, igualment que la Verge, tenia les seves pabordesses, les quals es cuidaven de posar-hi flors en dies de festa i també recollien almoines. La família del Jofré tenia cura de la roba de l'altar.

ALTAR DE LA PURÍSSIMA

Era situat enfront de l'entrada de l'església, dintre la nau gòtica i adossat a la paret de cara a tramuntana. Sembla que era molt senzill, ja que consistia en un domàs de color blau o verd, aplicat a la paret, recobert d'estrelles platejades. La Verge duia un vestit blau cel amb daurats. El dia de la Immaculada, i també pel mes de Maria, se li posava un vestit propi de les diades. Sota els peus mostrava una mitja lluna. Les pabordesses i les filles de Maria es cuidaven d'aquest altar i el dia de la Puríssima i l'últim diumenge de maig es feia la processó amb una imatge més petita posada sobre un tabernacle ben adornat, acompanyada del pendó de l'associació.

ALTAR DE SANT ISIDRE

Era situat a la mateixa paret i a poca distància de l'altar anterior, a llevant. Era més antic i podria ser que fos gòtic. Hi tenia una imatge del sant força alta, que anava amb calça curta i amb la seva rella a la mà on, per la seva diada, se li posava un grapat d'espigues de blat. Crec que a aquest altar s'hi havia afegit un sant Antoni abat o del porquet, de baixa estatura. Per la festa de sant Isidre, el dia 15 de maig, que igualment era la festa dels pagesos, se

*El desaparegut re-
taule barroc de
l'altar major de
l'església de
Tavertet, dedicat a
Sant Cristòfol.
Foto: Arxiu Mas.
Institut Amatller
d'Art Hispànic.
Barcelona. Ref. G/
A-4205*

RESTAURANT
SAU VELL
CLUB NÀUTIC

VILANOVA DE SAU - TEL. 93 744 71 30

celebrava una processó pels carrers del poble amb una imatge petita del sant sobre un tabernacle ben enramat i sostingut per dos pabordes i dos pagesos; també sortia la bandera pròpia. Recordo, quant a les banderes, que també en tenien de pròpies els altars del Roser i del Santíssim, així com gonfanons(*) que es portaven a les processons més importants.

Tots els primers diumenges de mes, en acabar la missa major, tenia lloc la processó del Roser, sense banderes ni gonfanons, amb el recorregut curt, o sigui que només donava una volta a la plaça, i en tornar a l'església es cantaven els tradicionals goigs del Roser.

ALTAR DEL SAGRAT COR

En el pany de paret entre l'altar del Roser i el de sant Isidre s'hi va excavar una fornícula on hi havia un Sagrat Cor d'estatura regular, però sense ornaments i s'hi posaven flors. Pensem aue el motiu d'instal·lar aquest altar deuria ser el costum que, pels voltants de l'any 1921, es va practicar d'entronitzar el Sagrat Cor de Jesús a totes les cases del poble que ho van desitjar.

L'ALTAR MAJOR

Últimament, i gràcies de la recerca del senyor Rafael Ginebra, es va poder localitzar una valuosa fotografia de l'altar major i el seu bonic retaule barroc que ja parla per ella mateixa, cosa que ens ha alegrat. La fotografia deuria ser presa a darreries dels anys vint o a primeries dels trenta del segle xx, ja que s'hi veuen els actuals bancs de l'església amb els noms dels seus propietaris, copiats dels antics. El canvi dels bancs es va fer entre els anys 1927 i 1928.

Antigament, si entrava a l'església el propietari d'un banc per assistir a la missa i es trobava el seu banc ocupat, calia que algun dels que hi seien s'aixequés per deixar-li el lloc, i, si estava de sort, buscar un altre seient. Naturalment, alguns dels propietaris ja han passat a millor vida i, malgrat que es conservin els noms, ara tothom seu al banc que vol. Caldria, però, que els bancs es restauressin.

Una cosa ben curiosa i bona de recordar és la colla de captaires que per les festes anyals es congriaven a l'església a pidolar

cadascun pel seu altar o sant que li tocava. Si no recordem malament en passaven d'onze a dotze, uns amb safates i altres amb paneres o senalles. Començaven els que captaven per les Ànimes del purgatori, després els de l'Obra, els del Roser, els de sant Isidre i així anaven captant per tots els sants i santes, i tots, un darrere l'altre, repetien cada set o vuit passes: *caritat pel Roser, caritat per la Mare de Déu, caritat per sant Cristòfol* i així fins a l'últim. Després passaven comptes del que havien recollit. Pensem que en aquell temps abundaven més les peces de dos, cinc i deu cèntims que no pas els duros i pessetes.

Arrambada a la paret del capdell de la nau gòtica de l'església es trobava una gran arca on es guardava el fustam amb què es muntava el que se'n deia el "moniment" que, pel Dijous Sant, tapava gairebé tot l'altar major. Durant els dies del novenari es col·locava un gran llençol negre que mostrava una colla d'ànimes socarrimant-se enmig de les flames.

Penjat a la paret de l'escala del cor hi havia el que en deïem el "rotllo", que era una roda de fusta voltada de picarols de diverses mides, cadascun amb un so diferent. Tibant d'una corda es feia voltar la roda i els picarols sonaven amb tons variats, d'una manera curiosa i alegre. Especialment es tocaven a les festes importants, al moment de la consagració a la missa, i també a l'hora de l'al·leluia de Pasqua.

Tot això, més o menys, és el que hem pogut recordar d'aquelles èpoques passades que, vulguem o no, formen part de la nostra història particular i col·lectiva.

Jordi Sanglas

(*) El gonfanó, d'origen medieval, és un estendard que penja d'un pal travesser i que sol ser la insígnia d'una confraria o corporació. (N. de la R.)

Hostal Restaurant Can Pascual

Des de 1944 AL SEU SERVEI
Cuina tradicional i de mercat
Amb reservats

Plaça Verdaguier, 3 - 08519 FOLGUEROLES
Tel. 93 812 21 18 - Fax 93 812 22 75
e-mail: jaumepascual@jazzfree.com
web: www.osonaweb.com/pascual